

KRIZOVÝ PLÁN ŠKOLY

Základní škola, Česká Skalice, okres Náchod

č. j.: 492/21

Zpracovala: Eva Posnarová – metodik prevence

Schválila: Iveta Beranová – ředitelka školy

Obsah

1	Úvod, co dělat když...	3
2	Školní poradenské pracoviště	4
3	Postup školy při:	5
3.1	drobném úrazu	5
3.2	vážném úrazu	5
3.3	afektivním (agresivním) chování žáka	5
3.4	záškoláctví	6
3.5	nálezu neznámé látky	6
3.6	ohrožení zdraví žáka	7
3.7	odhalení distribuce a zneužívání návykových látek ve škole	8
3.8	podezření, že žák zneužívá návykové látky	8
3.9	nálezu alkoholu ve škole	10
3.10	podezření nebo zjištění poruch příjmu potravy	10
3.11	rizikovém sexuálním chování	11
3.12	zjištění zneužívání dětí	11
3.13	šikaně	12
3.14	řešení případů krádeží a vandalismu	16
3.15	projevy rasismu	17
4	Příloha č. 1	I
5	Příloha č. 2	III
6	Příloha č. 3	V

Cílem krizového plánu je stanovit závazný postup pro všechny pracovníky školy v případech podezření či výskytu šikany a návykových látek mezi žáky. Krizový plán je součástí Školního preventivního programu a Školního řádu školy. Při zpracování bylo využito Metodického pokynu MŠMT k primární prevenci sociálně-patologických jevů u dětí a studentů ve školách a školských zařízeních 20006/2007-51, Metodického pokynu MŠMT k prevenci a řešení šikany ve školách a školních zařízeních 21149/2016 a Metodického doporučení MŠMT 21291/2010-28.

1 Úvod, co dělat když...

V rámci prevence rizikového chování je potřeba věnovat pozornost jakýmkoliv změnám v chování i prospěchu jednotlivce i celého kolektivu. Pokud se tak stane, je nutné:

- pokud se týká jednotlivce, promluvit si s ním v bezpečném a chráněném prostředí a pokusit se zjistit příčinu změny.
- o zjištěných poznacích informovat třídního učitele, ředitele školy, metodika prevence, výchovného poradce.
- pokud se změna týká celého kolektivu, přenechat šetření na metodikovi prevence.
- třídní učitel o zjištěném stavu informuje zákonné zástupce žáků a s ohledem na situaci buď individuálně nebo prostřednictvím mimořádné rodičovské schůzky, zákonným zástupcům nabídne pomoc při řešení a doporučí poradenské zařízení. Rodiče žáků jsou pravidelně informováni o prospěchu a chování svých dětí a mají možnost kdykoliv žádat vysvětlení a objasnění hodnocení nebo postupů řešení po kterémkoliv vyučujícím. Mají možnost se kdykoliv obrátit na ředitele školy žádat přešetření situace. Pedagogové při podezření na zanedbání povinné péče o dítě, tělesné tresty, domácí násilí apod. upozorní zákonné zástupce. Pokud nedojde k pozitivní změně, hlásí škola situaci na OSPOD a Policii ČR.

2 Školní poradenské pracoviště

Ředitelka školy:	Mgr. Iveta Beranová
Zástupkyně školy:	Mgr. Iveta Macháčková, Mgr. Blanka Míková
Školní metodik prevence:	Mgr. Eva Posnarová
Výchovný poradce:	Mgr. Anna Kloudová, Mgr. Jiřina Kaválková
Speciální pedagog:	Mgr. Jana Karvaiová
Školní psycholog:	Mgr. Věra Zítková

Důležitá telefonní čísla

SPC Náchod	491 420 946
Pedagogicko-psychologická poradna Náchod	491 426 036
Středisko výchovné péče Kompas Náchod	491 427 390, 602 133 163
OSPOD Náchod	
Linka bezpečí (bezplatná)	116 111
Bílý kruh bezpečí – domácí násilí	116 006
Policie ČR	158
Hasiči	150
Záchranná služba	155
Integrovaný záchranný systém	112

3 Postup školy při:

3.1 drobném úrazu

1. Úraz ošetří pedagog přítomný na výuce (či vykonávající dohled, je-li přestávka).
2. Ošetřující pedagog (nebo po dohodě třídní učitel) o úrazu informuje zákonné zástupce žáka, případně jej vyzve k převzetí žáka a doporučí mu následné lékařské vyšetření/ošetření.
3. Ošetřující pedagog nahlásí úraz žáka administrativnímu pracovníkovi a zapíše úraz do Knihy úrazů a vyřídí veškerou související administrativu.

3.2 vážném úrazu

1. První pomoc při úrazu poskytne pedagog přítomný na výuce (dohledu je-li přestávka) zavolá (je-li to nutné) záchrannou službu – 155.
2. Do příjezdu záchranné služby organizuje okolí, vykonává první pomoc a dohlíží na zdravotní stav žáka.
3. Pedagog telefonicky informuje zákonné zástupce žáka.
4. Nahlásí úraz třídnímu učiteli, řediteli školy a administrativnímu pracovníkovi, který zapíše úraz do Knihy úrazů a vyřídí veškerou související administrativu.
5. Nasvědčují-li zjištěné skutečnosti tomu, že v souvislosti s úrazem byl spáchán trestný čin nebo přešůpek, nebo jedná-li se o smrtelný úraz, podá ředitel školy hlášení PČR
6. Třídní učitel žáky seznámí s událostí, provede opětovné poučení o bezpečnosti a ochraně zdraví, předcházení úrazům (zapíše do třídní knihy).

3.3 afektivním (agresivním) chování žáka

1. Při afektivním, život či zdraví ohrožujícím chování žáka (sebe sama i druhých), přítomný pedagog neprodleně volá zákonné zástupce žáka.
2. V případě nedostupnosti zákonných zástupců volá záchrannou službu – 155.
3. Do příjezdu záchranné služby organizuje okolí, vykonává případnou první pomoc a dohlíží na zdravotní stav žáka.
4. Následně informuje zákonné zástupce a vedení školy.

3.4 záškoláctví

1. O neomluvené i zvýšené omluvené nepřítomnosti žáků informuje třídní učitel výchovného poradce. Podle Školního řádu neomluvenou nepřítomnost do součtu 10 vyučovacích hodin řeší se zákonným zástupcem žáka třídní učitel formou pohovoru. Zde projedná důvod nepřítomnosti žáka a způsob omlouvání jeho nepřítomnosti a upozorní na povinnost stanovenou zákonem. Seznámí zákonného zástupce s možnými důsledky v případě nárůstu neomluvené nepřítomnosti.

O pohovoru provede zápis, do něhož uvede způsob nápravy dohodnutý se zákonným zástupcem. Zákonný zástupce zápis podepíše a obdrží kopii.

2. Každá taková neomluvená nepřítomnost je projednávána na pedagogické radě školy a sankcionována dle školního řádu a rozhodnutí pedagogické rady.
3. Při počtu neomluvených hodin nad 10 hodin svolá VP školy výchovnou komisi. Zákonní zástupci jsou pozváni na jednání výchovné komise doporučeným dopisem. O průběhu a závěrech se provede zápis, který zúčastněné osoby podepíší. Případná neúčast nebo odmítnutí podpisu zákonnými zástupci se v zápisu zaznamená. V zájmu zjišťování příčiny záškoláctví žáka a jejího odstranění může ředitel požádat o pomoc orgány sociálně-právní ochrany dětí.
4. V případě, že neomluvená nepřítomnost žáka přesáhne 25 hodin, ředitel školy zašle bezodkladně oznámení o pokračujícím záškoláctví s náležitou dokumentací příslušnému orgánu sociálně-právní ochrany dětí nebo pověřenému obecnímu úřadu.

V případě opakovaného záškoláctví v průběhu školního roku, pokud již byli zákonní zástupci postiženi pro přestupek, je třeba postoupit v pořadí již druhé hlášení o zanedbání školní docházky Policii ČR, kde bude případ řešen jako trestní oznámení pro podezření spáchání trestného činu ohrožení mravní výchovy mládeže.

3.5 nálezu neznámé látky

Při nálezu neznámé látky máme tyto možnosti postupu:

1. možnost

- a) Zajistí-li pedagog podezřelou látku a je podezření, že se jedná o drogu či jinou škodlivou látku, v přítomnosti dalšího člena pedagogického sboru uloží tuto látku do obálky.

- b) Na obálku napíše datum, čas a místo zajištění látky, příp. komu byla odebrána, podepíše se a uvede jméno svědka. Obálku přelepí, opatří razítkem školy a uschová ji do školního trezoru nebo na jiné bezpečné místo, popř. ji předá řediteli školy.
- c) Poté je nutno bezodkladně vyrozumět policii. Identifikaci provede vždy policie, nikoli zaměstnanec školy. Při převzetí neznámé látky policistou si škola nechá tuto skutečnost písemně potvrdit.
- d) Pokud je zajištěna podezřelá látka u dítěte, které jeví známky otravy, předá se látka stejným způsobem uložena přivolanému lékaři.

2. možnost

- a) Pedagog neznámou látku ponechá na místě nálezu.
- b) Bezodkladně zavolá policii.
- c) Do příjezdu policie zajistí dohled na místě nálezu, příp. zadrží žáka, u něhož byl nález učiněn.

3.6 ohrožení zdraví žáka

V případě ohrožení zdraví žáka v důsledku podezření na požití omamné látky se postupujeme takto:

1. dítě jevící příznaky užití omamné látky je odvedeno ze třídy do místnosti, kde zůstane po dobu, než si pro něj přijdou rodiče nebo lékařská služba. Pedagog zajistí nad dítětem dohled dospělé osoby.
2. škola bezodkladně informuje rodiče žáka nebo jeho zákonné zástupce o blíže nespecifikovaných zdravotních potížích žáka, rodiče jsou vyzváni k tomu, aby si dítě co nejdříve vyzvedli ze školy, neboť je nutné lékařské vyšetření. Rodič si přijde do školy pro žáka. Je seznámen s projevy chování žáka. Škola apeluje na rodiče, aby s dítětem navštívil lékaře. Pedagog odkáže rodiče na odborníky na specializovaných pracovištích (PPP apod.)

V případě, že si rodič do školy pro dítě nepřijde:

1. pedagog přehodnotí zdravotní stav žáka, pracovník školy zavolá lékařskou službu (může jít o předávkování návykovou látkou). Rodič je o postupu školy informován.
2. pedagog vyhotoví zápis průběhu celého případu a přijme opatření, jak zamezit případnému výskytu podezřelé látky ve škole.

3.7 odhalení distribuce a zneužívání návykových látek ve škole

1. Ve školním řádu je uveden zákaz nošení, držení, distribuce a zneužívání návykových látek v areálu školy.
2. Proběhne třídní schůzka rodičů, seznámení s účinky a příznaky užití návykových látek, jak se škola k případu postaví, jak bude pracovat s rizikovou třídou v preventivní oblasti, rodiče jsou vybidnuti ke spolupráci při výskytu sociálně nežádoucího chování, jsou seznámeni s náplní práce a konzultačními hodinami metodika prevence (výchovného poradce). Jsou dále seznámeni s tím, že dítě pod vlivem návykové látky ve škole porušuje Školní řád
3. Žák, který prokazatelně zneužíval omamnou látku v areálu školy a tím porušil řád školy, bude kázeňsky potrestán dle školního řádu.
4. Třídní učitel pozve nejrychlejší cestou zákonné zástupce žáka k jednání se školou. Zákonní zástupci jsou seznámeni se všemi skutečnostmi případu, porušením řádu školy, návrhem výchovného opatření, který schválila a doporučila pedagogická rada. Škola doporučí zákonným zástupcům žáka specializovanou pomoc odborníků. Škola vyhotoví dva zápisy z jednání, jeden obdrží zákonný zástupce žáka, druhý zůstane uložen ve škole. Škola nabídne zákonnému zástupci pomoc – monitorování, pravidelné schůzky s třídním učitelem, metodikem prevence.
5. Žáci jsou obecnou formou seznámeni s případem a jsou upozorněni na závažnost držení, přechovávání a užívání návykové látky, a to nejen v areálu školy.
6. Třída, v níž se problém objevil, bude monitorována, podniknuta krizová intervence ve spolupráci se ŠMP.
7. Třídní učitel informuje sociální odbor v případě, že žák je prokazatelně ovlivněn drogou (i alkoholem) nebo je v akutním ohrožení zdraví po požití drogy, tj. při nebezpečí předávkování a trvalého zdravotního poškození včetně vzniku návyku a bezprostředním ohrožení života nebo po průkazném zjištění zneužívání návykových látek ve škole.

3.8 podezření, že žák zneužívá návykové látky

Metodik prevence, výchovný poradce, třídní učitel, pověřený pracovník:

1. provede diskrétní šetření – zjistí citlivě co nejvíce informací (od spolužáků, rodičů, z poradny).

2. provede pohovor s dítětem – podle vztahu pracovníka s dítětem buď osobně nebo za přítomnosti jiného učitele, nebo jiné osoby (psychologa, sociálního kurátora, pracovníka oddělení pro dítě, kontaktního centra apod.). doporučí mu rozhovor s odborníkem (SPC, zdravotním zařízením).

Po důvodném podezření:

3. citlivě informuje zákonné zástupce a upozorní je na další postup školy v případě akutního ohrožení zdraví po požití drogy – nebezpečí z předávkování a trvalého zdravotního poškození, včetně vzniku návyku, což hraničí s bezprostředním ohrožením života.
4. v případě negativní reakce zákonného zástupce na sdělené skutečnosti a v případě, že rodiče nezařídí pro žáka další péči, uvědomí škola sociální odbor.
5. pokud není v silách školy společně s rodiči problém vyřešit, doporučí další odbornou pomoc.

Tabákové výrobky

Ve vnitřních i vnějších prostorách školy je kouření zakázáno grafickou značkou „Zákaz kouření“.

1. Při přistižení žáka je primárně nutné mu zabránit v další konzumaci.
2. Tabákový výrobek je třeba odebrat a zajistit.
3. Pedagogický pracovník sepíše o události stručný záznam.
4. Třídní učitel informuje zákonného zástupce žáka o porušení zákazu kouření.
5. Při opakovaném porušení tohoto zákazu škola vyrozumí orgán sociálně-právní ochrany dětí.
6. Z konzumace tabákových výrobků ve škole jsou vyvozeny sankce stanovené školním řádem.

Alkohol:

V prostorách školy v době vyučování i na všech akcích školou pořádaných je zákaz konzumace alkoholu.

1. Při přistižení žáka je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit.
2. Alkohol je třeba odebrat a zajistit.
3. Pedagogický pracovník posoudí, zda dítěti nehrozí nebezpečí.
4. V případě, že je ohrožen na zdraví a životě, volá lékařskou službu první pomoci.

5. Jestliže nebezpečí nehrozí, sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka (kde a od koho alkohol získal).
6. Škola vyrozumí zákonného zástupce a vyzve jej, aby si žáka vyzvedl.
7. V případě nedostupnosti zákonného zástupce vyrozumí škola orgán sociálně-právní ochrany dětí s rozšířenou působností a vyčká jeho pokynů.
8. Při opakování plní škola oznamovací povinnost k orgánu sociálně-právní ochrany dětí.
9. Škola v zájmu dítěte může informovat zákonného zástupce o možnostech odborné pomoci při řešení situace.
10. Z konzumace alkoholu ve škole jsou vyvozeny sankce stanovené školním řádem.

3.9 nálezu alkoholu ve škole

Nalezený alkohol v prostorách školy:

1. nepodrobuje se žádnému testu ke zjištění jeho chemické struktury.
2. je oznámen vedení školy.
3. je uložen u vedení školy pro případ důkazu.
4. je o něm sepsán stručný záznam.

Zadržení alkoholu u žáka:

1. nepodrobuje se žádnému testu ke zjištění jeho chemické struktury.
2. je oznámen vedení školy.
3. je uložen u vedení školy.
4. je sepsán záznam s vyjádřením žáka (datum, čas, jméno žáka, místo, podpis žáka).
5. se situací je seznámen zákonný zástupce.
6. v případě opakování bude vše oznámeno orgánu sociálně-právní ochrany dětí.
7. žákovi je uloženo výchovné opatření dle školního řádu

3.10 podezření nebo zjištění poruch příjmů potravy

1. Informovat třídního učitele, výchovného poradce, metodika prevence
2. Třídní učitel informuje rodiče, rodiče informujeme vždy, když dítě výrazně zhubne, odmítá jíst a opakovaně bylo přistiženo, že zvrací (stačí informace od vrstevníků)
3. Pokud rodiče odmítají řešit situaci, je nutné se spojit s pediatrem, popř. OSPOD
4. Rodičům doporučit nebo zprostředkovat kontakt s lékařem nebo psychologem.

3.11 rizikovém sexuálním chování

Žák může být aktivním konatelem rizikového sexuálního chování – (podle závažnosti) lze řešit vzniklou situaci buď na půdě školy, nebo zprostředkovat kontakt rodičů se specializovaným pracovištěm, které nabízí psychologické, terapeutické a poradenské služby. Učitel o situaci informuje ředitelku školy a zároveň zákonné zástupce. Sankce jsou vyvozeny dle školního a sankčního řádu.

Žák může být obětí rizikového sexuálního chování.

§ 367. Nepřekážení trestného činu

§ 185 Znásilnění

§ 187 Pohlavní zneužití

§ 193 Zneužití dítěte k výrobě pornografie

§ 198 Týrání svěřené osoby

§ 368 Neoznámení trestného činu

Je-li podezření na to, že žák je obětí sexuálního chování:

1. učitel informuje ředitelku školy.
2. společně situaci řeší s psychologem spolupracujícím se školou a záležitost se hlásí na OSPOD, případně Policii ČR. Učiteli rovněž nepřísluší posuzovat pravdivost oznámení či tvrzení dítěte. To přísluší až soudu, resp. soudnímu znalci.
3. rizikové sexuální chování upravuje Trestní zákoník, zákon č. 40/2009Sb. 39
4. dospělý je povinen chránit a prosazovat nejlepší zájem dítěte. Zjištěné násilí páchané na dítěti (i sexuální) je povinen ohlásit Orgánů sociálně-právní ochrany dítěte (OSPOD) nebo Policii ČR.

3.12 zjištění zneužívání dětí

O všech krocích a postupech provézt písemný záznam s podpisy všech zúčastněných!!!

1. Vždy informovat výchovného poradce, metodika prevence, psychologa spolupracující se školou a ředitelku školy.
2. Vyšetření je vhodné přenechat odborníkům.

3. Rozhovor vést citlivě, naslouchat, nenutit.
4. Informovat zákonného zástupce. Účelem tohoto rozhovoru není pouze informovat rodiče o problému, ale i o doplnění dosavadních informací a potvrzení podezření, že je dítěti v rodině ubližováno. V kontaktu s rodiči by měl učitel postupovat maximálně opatrně, nevyslovovat žádné dohady ani obvinění. Rodičům pouze sdělí důvod obav o dítě, ale měl by se při tom vyhnout odkazům na sdělení samotného dítěte. V případě, že je podezření pravdivé a dítě je v rodině skutečně ohroženo, je pravděpodobné, že budou rodiče reagovat agresivně a zaujmou obrannou pozici ještě dříve, než je podezření zcela vysloveno. Pokud má pedagog podezření, že se násilí netýká jen dítěte, ale i jednoho z rodičů, je vhodné s ním hovořit také o samotě, bez potenciálního pachatele domácího násilí.
5. V případě, že se dítě stalo obětí zneužívání mimo rodinu, budou rodiče pravděpodobně reagovat odlišně. Budou spolupracovat a uvítají jakékoli aktivity zaměřené na prokázání zneužívání, ubližování a ochranu dítěte. Zjištění, že bylo jejich dítě fyzicky týráno, sexuálně zneužito, je pro rodiče obrovský šok. Mohou prožívat návaly hněvu a agresivity spolu s pocity viny a selhání. V této situaci je vhodné jim doporučit návštěvu psychologa, jehož terapeutická první pomoc a péče je pro ně stejně důležitá, jako pro jejich dítě, a vše ohlásit PČR.

3.13 šikaně

Škola je povinna řešit šikanu ve škole i na akcích pořádaných školou, mimo školu je to věc policie a rodičů.

Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrožit nebo zastrašovat žáka, případně skupinu žáků. Spočívá v cílených a opakovaných fyzických nebo psychických útocích jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumějí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit. Zahrnuje jak fyzické útoky v podobě bití, vydírání, loupeží, poškozování věcí, tak i útoky slovní v podobě nadávek, pomluv, vyhrožování či ponižování. Může mít i formu sexuálního obtěžování až zneužívání. Nově se může realizovat i prostřednictvím elektronické komunikace, jedná se o tzv. kyberšikanu. Ta zahrnuje útoky pomocí e-mailů, sms zpráv, vyvěšování urážlivých materiálů na internetové stránky apod. Šikana se projevuje i v nepřímé podobě jako demonstrativní přehlížení a ignorování žáka či žáků třídní nebo jinou skupinou spolužáků. Nebezpečnost působení šikany spočívá zvláště v závažnosti, dlouhodobosti a nezřídka v celoživotních následcích na duševní a tělesné zdraví oběti. O všech krocích a postupech provést písemný záznam s podpisy všech zúčastněných!!!

Učitel je svědkem šikany – brutálního násilí:

1. bezprostřední záchrana oběti! Odvést oběť okamžitě ze třídy.
2. domluvit se s ostatními pedagogy na spolupráci při vyšetřování
3. pokračovat v pomoci a podpoře oběti (dát oběti napít, zajistit lékařské vyšetření)! Po návratu od lékaře nepouštět oběť zpět do třídy.
4. kontaktovat rodiče oběti – při rozhovoru s rodiči se vyvarovat slovu šikana, lépe je používat trápené nebo ubližované dítě. Hovořit s nimi „na rovinu“, ujistit je, že se konflikt řeší. Dohodnout se s rodiči, jakým způsobem bude zajištěna bezpečnost dítěte
5. kontaktovat rodiče agresora.
6. ohlásit celou věc policii.
7. následuje vlastní vyšetřování šikany.

Rodiče ohlásí podezření na šikanu

Postup při podezření na šikanování, o kterém jsou informováni, by měl být následující:

1. rodiče informují o podezření na šikanování třídního učitele, popřípadě dalšího pedagogického pracovníka, při jehož hodinách nebo dohledu nad žáky k šikaně dochází, případně přímo řediteli školy.
2. nejsou-li podezření na projevy šikany bezodkladně a uspokojivě řešeny v pravomoci pedagogických pracovníků včetně metodika prevence či výchovného poradce, obrátí se rodiče s informací na ředitele školy.
3. jsou-li rodiče přesvědčeni, že postupuje škola při řešení šikanování nedostatečně, je možné jednat v této záležitosti se zřizovatelem školy nebo podat stížnost na školu České školní inspekci. Stížnost lze podat písemně, osobně nebo v elektronické podobě a je možné ji adresovat příslušnému inspektorátu ČŠI.

Informují-li rodiče pedagogického pracovníka o podezření na šikanování

1. Zahájí okamžitě vyšetřování šikany, spolupracuje s metodikem prevence a výchovným poradcem, informuje ředitele školy.
2. V případě prokázaných projevů šikany neprodleně informuje ředitele školy, spolupodílí se na vyšetřování šikany dle pokynů ředitele školy.
3. Vždy informuje rodiče o výsledcích vyšetřování šikany, a to i v případech, že se podezření neprokáže.
4. Navrhne v pedagogické radě potrestání agresorů.

Postup ředitele školy

1. Přijme informaci o šikanování (pedagogický pracovník, rodič, žák)
2. Rozhodne, zda škola zvládne řešit šikanu vlastními silami nebo zda škola potřebuje pomoc z venku a je nezbytná její součinnost se specializovanými institucemi a Policií ČR.
3. V případě prokázaných projevů šikany jmenuje pracovníky, kteří se budou podílet na vyšetřování šikany dle jeho pokynů
4. Zajistí informování dotčených rodičů o vyšetřování šikany nebo sám informuje o výsledcích vyšetřování šikany.
5. V případě šikanování na oběti je nutné poskytnout krizovou intervenci PPP, SVP, nebo dalších odborníků – klinických psychologů, psychoterapeutů nebo psychiatrů.
6. Dle závažnosti situace zajistí bezpečné prostředí – omezení kontaktu agresora a oběti.
7. V mimořádných případech podá návrh orgánu sociálně právní ochrany dítěte k zahájení práce s rodinou, případně k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu.
8. V případě prokázaných projevů šikany jmenuje pracovníky, kteří se budou podílet na vyšetřování šikany dle jeho pokynů
9. Dojde-li k závažnějšímu případu šikanování nebo při podezření, že šikanování naplnilo skutkovou podstatu trestného činu (provinění) oznámí tuto skutečnost Policii ČR.
10. Oznámí orgánu sociálně právní ochrany dítěte skutečnosti, které ohrožují bezpečí a zdraví žáka. Pokud žák spáchá trestný čin (provinění), popř. opakovaně páchá přestupky, zahájí spolupráci s orgány sociálně právní ochrany dítěte bez zbytečného odkladu.
11. Projedná na pedagogické radě potrestání agresorů.

O všech krocích provede písemný záznam!!!

Učitel se o šikaně od někoho dozví:

Ověření situace

1. Jakýkoliv další postup konzultovat s ŠMP
2. Odhad závažnosti onemocnění skupiny a stanovení formy šikany.
3. Rozhovor s těmi, kteří na šikanování upozornili a s oběťmi.
4. Nalezení vhodných svědků.
5. Individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky (nikoli však konfrontace obětí a agresorů).

Postup

1. Zajištění ochrany obětem.
2. Rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi.
3. Informování zákonných zástupců účastníků šikany.
4. Práce s třídním kolektivem.
5. Kontaktovat zákonné zástupce – (ne v přítomnosti dítěte!!), při rozhovoru s rodiči nemluvit o šikaně, pouze si ověřit signály (pomočování, zvraty v chování, noční děsy, poškozené věci, měny v chování, zhoršení prospěchu atd. Vyžádat souhlas rodičů k vyšetřování, zdůraznit zájem na bezpečí dítěte.
6. Ve spolupráci s kolegy zahájit šetření.

Vyšetřování

1. Upozornit žáka na provádění zápisu.
2. Nenaléhat, nechat ho říct to, co chce.
3. Mít při vyšetřování třetí osobu proti obvinění ze strany rodičů.
4. Pokračuje pomoc a podpora oběti. Zajistit ochranu oběti – nechat ji bezpečně odejít ze školy, (informovat rodiče) nebo zajistit její ochranu! Agresorům oznámit, jak budou postiženi v případě, že oběť znovu napadnou (např. při jakémkoli náznaku šikanování bude případ nahlášen policii). Ze všech jednání musí být vyhotoven zápis s podpisy zúčastněných.
5. Pro potrestání agresora využít výchovných opatření – viz Školní řád. Při pokročilých, brutálních a kriminálních šikanách spolupráce zejména s PPP, orgánem sociálně právní ochrany dětí a Policií ČR.

Vyšetřování pokročilé šikany

1. Překonání šoku pedagogického pracovníka a bezprostřední záchrana oběti.
2. Domluva pedagogických pracovníků na spolupráci a postupu vyšetřování.
3. Zabránění domluvě agresorů na křivé výpovědi.
4. Pokračující pomoc a podpora oběti.
5. Nahlášení policii

6. Vlastní vyšetřování

s obětí a informátory

rozhovory se svědky

rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi agresory,

zásadně nekonfrontovat agresora s obětí

informování zákonných zástupců účastníků šikany

práce s třídním kolektivem

3.14 řešení případů krádeží a vandalismu

Krádeže

Preventivní postup proti krádežím

Vždy o vyšetřování pořídit písemný záznam s podpisy všech zúčastněných!!

1. Krádeže jsou protiprávním jednáním (viz Školní řád) a pokud se škola o takovém jednání dozví, je povinna tuto skutečnost ohlásit orgánům činným v trestním řízení nebo doporučit poškozenému (jeho zákonnému zástupci) obrátit se na tyto orgány
2. Nosit cenné věci do školy je rizikové chování (viz. Školní řád), které může vést k jejich odcizení. Pokud jsou tyto věci převzaty do úschovy, hradí je škola bez omezení.
3. Žáci jsou vedeni tak, aby dokázali rozpoznat protiprávní jednání. V případě, kdy budou svědky takového jednání, ohlásí věc pedagogickému pracovníkovi školy.

Postup při nahlášení krádeže žákem

1. O události pořídit záznam na základě výpovědi poškozeného.
2. Věc ohlásit Policii ČR nebo poučit poškozeného žáka (jeho zákonného zástupce) o této možnosti.
3. V případě, že je znám pachatel mladší 18 let, nahlásit věc orgánu sociálně-právní ochrany dětí a současně věc předat orgánům činným v trestním řízení.

Vandalismus

1. Každý je odpovědný za škody, které svým jednáním způsobil a škola bude požadovat náhradu, jestliže škodu způsobil úmyslně nebo z nedbalosti.
2. V rámci poučení o BOZP upozorňovat žáky na jednání, které vede k poškozování majetku a jak se takovému jednání vyhnout.

Postup při vzniku škody

1. O vzniklé škodě na školním majetku je třeba vyhotovit záznam a pokusit se odhalit viníka.
2. V případě, že viníka škola zná, může na něm (zákonném zástupci) vymáhat náhradu škody.
3. Pokud nedojde mezi zákonným zástupcem nezletilého dítěte a školou k dohodě o náhradu škody, může škola vymáhat náhradu soudní cestou.

3.15 projevy rasismu

1. Je třeba okamžitě a razantně vystoupit proti projevům intolerance mezi žáky.
2. Třídní učitel zajistí bezpečnost případné oběti, dále oznámí skutečnost zák. zástupcům agresora i oběti a postupuje dle preventivního plánu proti šikaně.
3. V případě zjištění hlouběji zakotvených postojů (opakované verbální či vizuální projevy s možným extremistickým podtextem) informujeme rodiče a nabídneme jim spolupráci.
4. V případě závažných projevů (především násilných) informujeme Policii České republiky.
5. Projednání na pedagogické radě a potrestání agresora.
6. Pořídít písemný záznam z projednávání.

4 Příloha č. 1

Záznam o pohovoru se žákem

Jméno žáka /žákyně:	
Datum narození:	
Bydliště:	
Třída	

Účastníci pohovoru (jméno a prac. zařazení):

Stanovisko výchovného poradce (metodika prevence):

Zápis z pohovoru:

Závěry pohovoru, doporučení, dohodnutý další postup:

Datum: .....

.....

Podpis žáka

.....

Podpis třídního učitele

Razítko školy

5 Příloha č. 2

Záznam o pohovoru se zákonným zástupcem

Jméno zák. zástupce:	
Jméno žáka/žákyně:	
Datum narození:	
Bydliště:	
Třída	

Účastníci pohovoru (jméno a prac. zařazení):

Stanovisko výchovného poradce (metodika prevence):

Zápis z pohovoru:

Závěry pohovoru, doporučení, dohodnutý další postup:

Datum: .....

.....

Podpis zákonného zástupce

.....

Podpis třídního učitele

Razítko školy

6 Příloha č. 3

Šikana učitele

Šikana zaměřená na učitele

Šikana zaměřená na učitele ze strany žáků musí být chápána jako celostní a multidimenzionální problém, který se týká všech členů školy.

Není pouze výsledkem osobnostních charakteristik učitele nebo jeho sociálních či pedagogických kompetencí, jak bývá někdy interpretována. Neměla by být proto v žádném případě považována za individuální záležitost konkrétního pedagoga, kterou by si měl vyřešit sám.

Odpovědnost za prevenci a řešení šikany nese vedení školy, potažmo také zřizovatel.

Šikana zaměřená na učitele je specifická tím, že dojde k narušení jasně definovaných rolí (učitel x žák} a žák/student se dostane do pozice větší moci než pedagog, bez ohledu na formálně vyšší moc a autoritu učitele.

Šikana zaměřená na učitele se nejčastěji odehrává ve škole - ve třídách a na chodbách, nicméně může se odehrávat také mimo školu ve veřejných prostorách, v místě bydliště pedagoga nebo v kyberprostoru.

Je zapotřebí mít na paměti, že šikanou může trpět i vysoce zkušený a kompetentní pedagog. Pedagog může vnímat situaci, kdy je šikanován žáky, jako stigma a pocit uje stud a selhání, což mu zároveň často brání vyhledat pomoc u kolegů, vedení školy nebo ve svém okolí.

Je zapotřebí, aby škola vytvořila bezpečné prostředí a atmosféru důvěry, ve kterém bude tento druh rizika – šikana učitele – uznán a budou nastaveny mechanismy a postupy (krizový plán) k ochraně pedagogů a k účinné prevenci a řešení takového chování, se kterými budou všichni žáci, pedagogové a zákonní zástupci seznámeni.

Zákon č. 101/2017 ze dne 8. 3. 2017

§ 22a

Práva pedagogických pracovníků

Pedagogičtí pracovníci mají při výkonu své pedagogické činnosti právo

1. na zajištění podmínek potřebných pro výkon jejich pedagogické činnosti, zejména na ochranu před fyzickým násilím nebo psychickým nátlakem ze strany dětí, žáků, studentů nebo zákonných zástupců dětí a žáků a dalších osob, které jsou v přímém kontaktu s pedagogickým pracovníkem ve škole,
2. aby nebylo do jejich přímé pedagogické činnosti zasahováno v rozporu s právními předpisy,
3. na využívání metod, forem a prostředků dle vlastního uvážení v souladu se zásadami a cíli vzdělávání při přímé vyučovací, výchovné, speciálně-pedagogické a pedagogicko-psychologické činnosti,
4. volit a být voleni do školské rady,
5. na objektivní hodnocení své pedagogické činnosti.

Specifika pro prevenci šikany zaměřené na učitele

Prevence stojí na celoškolském přístupu, který akcentuje dobré sociální klima, připouští riziko výskytu šikany učitele ve škole, otevřeně takové chování odmítá a realizuje prevenci případně intervenci, pokud k výskytu dojde. Uvědomění si rizika a jeho deklarace může významně snížit rozvoj šikany.

Vedení školy vyjadřuje pedagogům podporu, oceňuje jejich práci, vytváří atmosféru důvěry, podporuje spolupráci v pedagogickém sboru a zastává nekonfliktní způsob řešení problémů.

Škola má jasně stanovený způsob, jakým mají pedagogové podezření na šikanu své osoby nebo kolegy, nebo oznámení o šikaně podat, komu a jak s tím bude nakládáno.

Pedagog nastavuje a uplatňuje jasná pravidla ve třídě; na konflikt nebo nerespektování reaguje včas, pracuje s pravidly v chování a používá stanovené důsledky jejich nerespektování konzistentně; vyhýbá se řešení konfliktu a konfrontací ze strany žáka před celou třídou, usměrňuje řešení na individuální konzultaci; vyhýbá se konfrontačnímu tónu.

Pedagog posiluje zapojení žáku/studentů do výuky, dává jim na výběr, činí úkoly a výuku pro žáky/studenty zajímavými, propojuje výuku s běžným životem a potřebami žáku; jeho výklad a očekávání jsou pro žáky srozumitelné, odpovídají obtížnosti, kterou mohou zvládnout apod.

Očekává úspěch u všech žáků a podporuje je, dává žákům zpětnou vazbu k tomu, co udělali dobře, staví na silných stránkách žáků.

Nezpůsobuje ponížení nebo zesměšnění žáka před třídou; při hodnocení žáka – zachovává jeho důstojnost.

Všímá si změn v náladě, v emocích a v chování žáků a včas na mě reaguje.

Problémy neřeší sám, ale ve spolupráci se školním poradenským pracovištěm, případně s vedením školy.

Specifikace pro řešení šikany zaměřené na učitele

Důležité je respektovat tyto zásady:

1. Pedagog, který čelí šikaně ze strany žáků, je v dané situaci v pozici oběti, která by neměla zůstat v situaci sama, ale měla by vyhledat pomoc ostatních. Nelze očekávat, že situaci, kterou lze klasifikovat jako šikanu, vyřeší pedagog v pozici oběti sám. Proto je zapotřebí, aby tuto skutečnost škola neočekávala a nevyžadovala. Naopak je zapotřebí, aby podporovala své pedagogy k vyhledání pomoci, zajistila bezpečí pro pedagoga a řešila vzniklou situaci se žáky, rodiči a ostatními pedagogy.
2. V případě bezprostředního ohrožení pedagoga žákem/žáky se pedagog řídí krizovým plánem školy.
3. Je zapotřebí, aby pedagog sám, jeho kolegové i vedení školy porozuměli tomu, že pedagog byl vystaven traumatickému zážitku. Tento zážitek může být bolestným i pro svědky (kolegy nebo žáky ve třídě). Je proto zapotřebí dovolit si čas na zpracování šoku, neobviňovat se, vyhledat si pro sebe sociální podporu od kolegů, přátel, rodiny, monitorovat u sebe znaky stresu, které se mohou objevit i později (např. problémy se spánkem, pozorností, úzkostí, zvýšená citlivost, nechut' k jídlu nebo naopak) a případně vyhledat pro sebe odbornou pomoc.
4. Šikana pedagoga bývá často spojena s šikanou mezi žáky. Škola zajistí posouzení sociálních vztahů ve třídě a na základě výsledků nastaví odpovídající řešení.

5. Pro třídu, ve které se šikana odehrávala, zajistí škola intervenční program k řešení šikany za účelem znovunastolení bezpečí ve třídě (jedná se o program selektivní nebo indikované primární prevence, nikoli všeobecné prevence).
6. Stejně jako u šikany mezi žáky i zde je potřeba, aby po takové situaci škola revidovala mechanismy a postupy (krizový plán), aby bylo zřejmé, jak zacházet s případnými podobnými situacemi v budoucnu.
7. V případě, že je pedagog nespokojený s řešením situace ze strany vedení školy, může se obrátit příslušný inspektorát práce.

Pedagog v pozici oběti šikany či pedagog, který je svědkem takovéto situace, vyhledá bezprostředně pomoc, obrátit se může na:

Ředitele školy

Školního metodika prevence

Výchovného poradce

Školního psychologa

školního speciálního pedagoga

Kolegu, ke kterému má důvěru

Na školskou radu

Informujte ŘŠ

V případě potřeby zajistí vedení školy učiteli chráněné prostředí

Poradenský tým školního poradenského pracoviště – zajistí další šetření, provede postupně rozhovor:

- s obětí, se svědky
- s agresorem/y – zabránění domluvě agresorů na křivé výpovědi, případně konfrontace mezi nimi
- nebo o šetření požádá odborníka na problematiku šikanování z PPP – z rozhovoru provádí zápis
- o výsledcích šetření informuje ŘŠ, pokud se šetření přímo neúčastní

ŘŠ pozve prokazatelným způsobem (nejlépe doporučeným dopisem) zákonné zástupce agresora/rů do školy k pohovoru s výchovnou komisí (VK)

VK dohodne společně se zákonnými zástupci žáka/ků další postup – možnosti školy: odstupňování kázeňských opatření, forma postihu při dalším porušení školního řádu,

doporučení odborné pomoci v PPP, informování OSPOD, spolupráce se SVP, informovat Policii ČR

ŠMP nebo výchovný poradce provede zápis z VK

ŘŠ udělí agresorovi/ům kázeňské opatření v souladu se školním řádem

ŘŠ informuje Policii ČR, došlo-li k závažnějšímu případu šikanování

Škola zajistí posouzení sociálních vztahů ve třídě, kde se šikana odehrávala a na základě výsledků nastaví odpovídající řešení – zajistí intervenční program k řešení šikany za účelem znovunastolení bezpečí ve třídě

ŘŠ nabídne pedagogovi odbornou pomoc a podporu – konzultace, odkaz na odbornou péči apod.

(zpracováno dle Metodického pokynu ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních čj. MSMT- 21149/2016)

Vypracovala: Mgr. Eva Posnarová – metodik prevence

Schválila: Mgr. Iveta Beranová – ředitelka školy